

és 42. kép; TINÓDI Sebestyén, *Szegedi veszedelem*, in Uő, *Krónika*, kiad. SUGÁR István, bev. SZAKÁLY Ferenc, Bp., 1984, 159–172; SZENTMÁRTONI SZABÓ Géza, „Mint szép erkölyével...” *Balassi versének hasonlata, és ami mögötte rejtetik*, in *A szerelem költői. Konferencia Balassi Bálint születésének ötödfélszázadik, Gyöngyösi István halálának háromszázadik évfordulóján, Sárospatak, 2004. máj. 26–29.*, szerk. SZENTMÁRTONI SZABÓ Géza, Bp., 2007; *Áldott szép Julia. Kiállítás Balassi Bálint születésének ötödfélszázadik évfordulóján*, kiáll. kat., Petőfi Irodalmi Múzeum, 2004, írta SZENTMÁRTONI SZABÓ Géza, szerk. THURÓCZY Gergely, Bp., 2005, 25, 32–33 (színes fényképpel).

Szentmártoni Szabó Géza

Szent Emid tisztelete Mo.-on

Szt. Emid (Emigdius, Emygdius, Emőd) a közép-italiai Marche tartománybeli Ascoli Piceno város püspöke volt. 309-ben, harmincéves korában szenvedett vértanúságot, ezért fiatalon és püspöki ornátusban ábrázolják. Lefejezésének napján, aug. 5-én tartják ünnepét. Az 1703-ban egész Marche tartományban pusztító földrengéskor Ascoli megmenekülését a város védőszentjének, Emidnek tulajdonították. Azóta a földrengések ellen közbenjáró szentek egyike.

Mo.-i tiszteletének első forrása egy 1764-ben, Nagyszombatban megjelent ponyvanyomtatvány, amely vlsz. kapcsolatban áll az egy évvel korábbi komáromi földrengéssel. ~ elsősorban a →jezsuitáknak köszönhető, erre enged következtetni →Faludi Ferenc *Szent Emidhez* c., 28. éneke. Képi ábrázolásai a 18. sz. második és a 19. sz. első feléből ismertek. A 18. sz. második felében készült az a rézmetszet, amely Szt. Emidet a Trisagion kettős kereszttel és Néri Szt. Fülöppel együtt ábrázolja. Ugyancsak ebből a korszakból származik M. Weinman rézmetsete, amelyen Emid földrengés sújtotta város felett, felhők között jelenik meg. Trementsky József litográfiája az 1830 k. latin és magyar nyelven egyaránt megjelent, *Szent Emid Püspök és Martir. Pártfogó a földindulás ellen* c. egyleveles aprónyomtatványhoz készült. A kiadvány

bemutatja a szent életét és csodáit, valamint hozzá szóló, ill. földrengéskor mondandó imádságokat tartalmaz. Az 1834. okt. 15-i érmelléki földrengés után a Sacra Congregatio Rituum a gyakori földrengések távoltartására 1835-ben engedélyezte a rozsnói egyházmegye részére, hogy okt. 15-én Szt. Emid →zsolozsmáját mondják.

Irod.: [*Ének és imádság Szent Emidhez*], Nagyszombat, 1764; FALUDI Ferenc *Költevényes maradványi*, I, Győr, 1786, XXVIII. ének, 74; *S. Emygdius Episcopus et Martyr Patronus contra terrae motum. Szent Emid Püspök és Martir. Pártfogó a földindulás ellen*, [1830 k.], EK, I 4 80/Colligatum 28–30; CSATKAI Endre, *A kis ájtatossági kép*, Kis Grafika, 1942, III–IV, 15, 17; BÁLINT Sándor, *Ünnepi kalendárium*, II, Bp., 1977, 167; TÜSKÉS Gábor, KNAPP Éva, *Fejezet a XVIII. századi vallási ponyvairodalom történetéből*, ItK, 89(1985), 427; SZILÁRDFY Zoltán, *A magánáhitat szentképei a szerző gyűjteményéből*, I, Bp., 1995, 195, 470, II, Bp., 1997, 438, III, Bp., 2008, 245; ZSÍROS Tibor, *A Kárpát-medence szeizmicitása és földrengés veszélyessége*, Bp., 2000, 92, 106; SZILÁRDFY, 2003, 282–283.

Tüskés Anna

Szuhodoly András (1556 e.–1574 u.)

Literátus középnemes, énekszerző. →Bornemisza Péter 1582-ben kiadott énekeskönyvében maradt fenn „Az Úr Christus panaszkodik emberi állatra...” kezdetű, Krisztust dicsőítő éneke, amelynek versfői az ő szerzőségére utalnak: „Andreas Szuhodolii fecit in laudem Christi”.

~ vélhetőleg abból a Varasd m.-i családból származott, amely Budán, 1516. dec. 16-án, II. Lajos királytól kapta a „Johanni Litterato de Zwhodol” és rokoni számára készült címeres levelet. Ő maga az Alsóindvai Bánffy család familiárisaként az ifjak két nemzedékének volt felügyelője külországi tanulmányaik során. Erről a Bánffyak korabeli naplója tudósít. 1556. febr. 22-én Bánffy István (1522–1568) fiacskáját, Miklóst (1547–?) kísérte Grazba, ahová a német nyelv tanulása végett a muraközi Belatincről